

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Verschijnt maandelijks - Jaargang 78 - No. 9 september 1976

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

H.H. IMKERS EN IMKERESSEN.

Voor de inwintering **UIT VOORRAAD LEVERBAAR**

Grote voerbakken voor Simplex- en Spaarkasten en Zesramers.
Verder **VOEREMMERS, VOEDERBALLONS** en kleine plastiek **VOERBAKJES**
welke passen op alle kasten.

Voor de **HONINGGOOGST EN HONINGVERKOOP**

HONINGBUSSEN van 25 kg-12,5 kg, 5 kg en 2,5 kg.
FLACONS van 450 en 250 gram inhoud.
RAATHONINGDOOSJES EN HONINGETIKETTEN.
KOLBTOESTELLEN EN ERICABORSTELS
voor het slingeren van Uw **HEIDEHONING**.

Per 1 OKTOBER a.s. ook voorradig een **NIEUW SLUITETIKET**, wat te gebruiken is op deksels, maar ook veel aftrek zal vinden als sticker, bijsluiter of sluitetiket voor correspondentie etc.

Wij zijn ook aanwezig op de Honing- en Bijenmarkt te **EERBEEK** op 25 september a.s. waar U ook ruwe raat en zuivere was kunt inleveren.

Naast de normale werkdagen is het **BIJENHUIS** ook geopend op de zaterdagen van 2 oktober, 16 oktober en 30 oktober, telkens van 8.00 tot 12.00 uur.

VERDERE VERKOOPADRESSEN :

Tegen een geringe prijsverhoging (bijdrage in de vrachtkosten) zijn onze artikelen ook verkrijgbaar bij de afdelingsdepôts:

Boerenbond Neerbosch-Hees, St. Agnetenweg 6, Nijmegen.

Afd. Bunnik/Houten, B. Th. Barten, Koningslaan 23, Bunnik, telefoon 03405 - 17 42.

S. G. v. d. Esschert, Spreeuwenweg 45, Apeldoorn, telefoon 055 - 23 67 79.

Ook 's avonds geopend.

Afd. Velsen en omstreken, H. S. Homburg, Velsersduinweg 165, IJmuiden.

Telefoon 02550 - 2 15 30.

Depôt Achterhoek, B. Meijerman, Dwarsdijk 6, Halle. Telefoon 05736 - 4 79.

Afd. Epe, Coöp. Novaco (Welkoop), Paasvuurweg 7, Epe, Telefoon 05780 - 23 17.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Postgiro 823276

Algemene Bank Nederland-Wageningen

(Bijenhuis)

rekening nr. 53.90.42.900

Telefoon 08370 - 1 28 63

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.

Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijltjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Als ons blad deze maand in uw brievenbus valt weten we of de heide ondanks de droge zomer het toch nog zo heeft gedaan.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	blz.
Willem wauwelt over was	139
Verkiezing Hoofdbestuur	141
Notulen H.B. vergadering	141
Raamwerk Chr. Maillie	143
Jaagkieps	144
Imkersagenda	144
Rectificatie	144
Hoedjes- en Petjesimkers Jan v. d. Veluwe	145
Een noors avontuur J. J. Speelziek	146
Volken samenvoegen T. C. van Hoorn	148
Het kan ook anders J. A. Zoet	148
Afdelingsnieuws	149

Willem wauwelt over was

U kent allemaal het mooie zinnetje uit onze kinderjaren: Wat was was voordat was was was".

De imker weet dat ook niet, maar hij weet in ieder geval op welke wijze was door de bijen wordt geproduceerd. Het punt waar het bij Willem echter om gaat is „Waar blijft de was nadat de was oude raat was?".

Hoewel de kreet „wees zuinig op uw was" bepaald niet van de laatste tijd is, zijn er redenen te over deze — zij het dan ook op heel andere gronden — nog eens met klem onder de aandacht van de imkers te brengen. Voorheen werd deze aansporing tot zuinigheid in hoofdzaak gedaan om de imkers voor te lichten hoe zij zoveel mogelijk geld uit de bijenhouderij konden halen.

Het tekort aan was kon namelijk vrij makkelijk door import van afrikaanse en andere was worden aangevuld. De door ons het meest gewaardeerde was komt uit Oost-Afrika. De gewijzigde politieke en economische omstandigheden daar hebben klaarblijkelijk een zodanige voor ons ongunstige invloed op de afrikaanse productie en handel in was, dat bijenwas een schaars product dreigt te worden. En een eigenschap van schaarse producten is dat zij duur zijn. En dat is dan de reden waarom wij opnieuw dringend de kreet „Wees zuinig op uw was" herhalen.

Dat op ons veel becritiseerde, maar desondanks voor mij — en gelukkig voor vele andere — onvolprezen Bijenhuis natuurlijk op de meest ongelegen ogenblikken een tekort aan kunstraat optrad, was in vele gevallen een gevolg van het stokken van de aanvoer van was. Ik hoor U denken „Dan had maar eerder besteld moeten worden", maar als van de ene dag op de andere, zoals dat ook met andere importartikelen is geschied, de gebruikelijke levertermijnen verdubbeld of zelfs verdrievoudigd worden dan kan niemand daarmee rekening houden. Willem, die overigens in zijn omgeving voor een pessimist wordt gehouden — ziet deze situatie wel slechter worden maar niet beter. Daar komt nog bij dat men allerwege doende is de bijenhouderij in de ontwikkelingslanden op een hoger peil te brengen, wat automatisch met zich meebrengt dat men meer was in het eigen bedrijf zal nodig hebben.

Dus nogmaals „Wees zuinig op uw was".

Ergens in de oude Groentjes stond vrij regelmatig een advertentie die mij altijd is bijgebleven en die ongeveer luidde „Veur uw dreuge bieë-raat betoalen wie de allerheugste pries". En wat was nu het punt waar het op aankwam om die „allerheugste pries" te pakken. Die zat in het woordje „dreuge". Alleen uit volkomen droge bruine en niet pikzwarte raat komt bij het waspersen een redelijke opbrengst aan was. En natuurlijk moet de raat vrij zijn van wasmot.

Een nog al eens gehoorde klacht is dat men zo weinig krijgt voor zijn oude raat, maar dat is in vele gevallen „des imkers eigen schuld". Als Willem zo eens in het Bijenhuis rondkijkt dan is daar een deel bij — zowel raat als wat wordt aangeboden als z.g. zuivere was, wat hij beslist niet zou hebben geaccepteerd. Maar wat moet het personeel? Weigeren betekent dat de vereniging onvoldoende service biedt en haar leden in de steek laat. In feite is het echter zo dat de leden de vereniging in de steek laten. Dat ziet U zo niet zitten, maar Willem zal U dat wel even duidelijk maken.

Het verwerken van z.g. zuivere was die nog vol vuil zit — Willem heeft een wasbodem gezien die ongeveer de kleur van schoensmeer had — en van beschimmelde en half door de wasmot opgevreten raten, geeft zoveel extra werk, stroom- en verwarmingskosten en daartegenover een zo geringe opbrengst **dat het voor ons goedkoper is om importwas te kopen** let wel, zolang als deze nog te koop is. Stop dus uw vereniging geen „troep" in de maag maar biedt het materiaal in een zodanige staat aan dat uw afd. Handel ook nog iets kan verdienen, wat uiteindelijk toch weer aan U ten goede komt.

De tijd dat we onze raten gaan sorteren komt nu weer aan. Wees verstandig en gooi alles er uit wat niet aan redelijke eisen voldoet.

Als U niet over de apparatuur en vaardigheid beschikt om werkelijk een behoorlijke, zuivere wasbodem te produceren, begin er dan niet aan.

Verkoop dan uw raat als zodanig, maar bewaar ze dan ook zoals het moet. Laat ze zonodig eerst door de bijen droog likken, snijd ze uit de ramen, haal de draadjes eruit, knijp ze tot ballen

of pers ze stijf op elkaar, bewaar ze in een goed gesloten vat en doe er wat paradichloorbenzol bij. Bewaar ze liever niet — althans niet te lang — in een plastic zak, want mijn ervaring is dat oude raat dan op de een of andere manier toch weer vochtig wordt en op de duur in kwaliteit achteruit gaat.

Als U toch uw eigen was wil persen dan moet U er aan denken dat daarvoor drie dingen nodig zijn, t.w. regenwater, een krachtige pers en warmte. Beschikt U daarover niet en moet U werken volgens de „steen-op-de-zak" methode dan blijft er zeker nog net zoveel was in het residu achter als U eruit hebt gehaald.

U kunt dat vrij eenvoudig controleren. Als na het persen de nog warme massa die is overgebleven niet als los zand uit elkaar valt zit er nog vrij veel was in. De waspers, geconstrueerd door wijlen Prof. Armbruster, beschreven in het maandblad van november 1952 blz. 168, waarvan het Bijenhuis U een overdruk kan leveren, werkt uitstekend. De procedure is eenvoudig. Raat in kleine stukjes breken, tenminste 24 uur weken in regenwater. Persen, waarbij het aanbeveling verdient in de aanvang de pers niet te strak aan te draaien. Laat de soep eerst maar een poosje pruttelen. Als U direct met kracht de pers aandraait heeft de was schijnbaar nog niet voldoende warmte opgenomen en heeft nog te veel weerstand, wat tot gevolg heeft dat U de perszak kapot draait. Het wordt aan uw eigen vindingrijkheid overgelaten op welke wijze U de nodige warmte toevoert. Willem gebruikt nog een z.g. karweikachel, zoals die vroeger algemeen door loodgieters werd gebruikt en wel van het enige onverslijtbare merk „Barthel". Zij zijn echter in de bedrijven allang door branders op gasflessen vervangen. Bedenk echter wel dat vuur en was een zeer gevaarlijke combinatie is.

Houd voor eventuele ongelukken altijd een oude deken en een emmer water bij de hand. Gaat de zaak in de fik dan eerst de deken erop en dan indien nog nodig het water. Giet men water op brandende was dan is de kans groot dat de brandende was op het water „wegloopt" en nieuwe brandhaarden sticht.

Bij een normale wijze van werken zal dit nooit kunnen voorkomen. Om te beginnen is het slecht voor de kleur en de consistentie van de was als deze aan de kook komt. Vloeibaar worden is voldoende en deze toestand wordt al bereikt voordat de temp. 70 gr. C. is. Het is dus nimmer nodig en zelfs schadelijk de temperatuur boven in de pers boven 80 gr. te brengen. Dit is ook in de hand te houden door eventueel bijgieten van koud regenwater. Bij de Armbrusterpers is het noodzakelijk de boven komende was regelmatig af te scheppen en in een vat waarin een bo-

dempje heet regenwater is gedaan, over te gieten. Hiervoor bij voorkeur een goed geëmailleerd of roestvrij stalen vat gebruiken waarvan de wanden iets taps toelopen, anders krijgt U de waskoek er moeilijk uit. Een plastic emmer van niet te slap materiaal gaat ook.

Nu is het zo dat hoe langer de was vloeibaar blijft, des te meer tijd heeft vuil om te bezinken.

Gooi er dus nog maar wat zakken, oude dekens of iets dergelijks overheen om het zaakje zo lang mogelijk warm te houden. De oude garde, die zich de eerste wereldoorlog nog goed herinnert, krijgt waarschijnlijk weer het beeld voor ogen van de toen alom in gebruik zijnde hooikist, waarin onze moeders de schaarse rijst gaar lieten worden. Voor diegenen, die regelmatig was smelten loont het provisorisch in een oude kist of grote kartonnen doos iets dergelijks te maken.

Is de waskoek koud en hard dan wordt deze uit het vat geschud. Komt de koek er niet vanzelf uit dan laten we wat kokend water over de buitenwand lopen. Aan de onderkant van de waskoek bevindt zich dan een laag z.g. wasaarde, die er zo afgeveegd kan worden en daaronder een min of meer dikke waslaag waarin de grovere verontreinigingen, die in de was aanwezig waren, zitten. De fijnere verontreinigingen zitten nog door de hele waskoek heen. Wat doen nu vele waszuiveraars. Ze krabben de onderkant af, waarbij ze steeds voorzichtiger en zuiniger krabben, omdat ze het maar zonde vinden van de was die op die manier verloren gaat en bieden die wasbodem dan als zuivere was aan het Bijenhuis aan. Maar... ten eerste is het niet nodig zo zuinig te zijn met dat afkrabben want het krabbel gaat in de perszak en draait in de volgende ronde weer mee en ten tweede is hetgeen wat overblijft nog bij lange na geen zuivere was. Ik heb immers horen zeggen dat het niets uitmaakt omdat de was bij de kunstraatfabricage toch weer opgesmolten wordt — hetgeen inhoudt dat de wasketel langer op temperatuur moet worden gehouden om de was te klaren en eerder moet worden afgetapt en schoongemaakt, wat extra arbeid en stroom kost en bovendien het arbeidsproces ontijdig onderbreekt. Bovendien moet het bezinksel uit de wasketel ook weer worden gezuiverd, want daarin zit nog veel te veel was om het zaakje zo maar op de meethoop te gooien. Dus..... we zijn nog niet klaar met de door ons geproduceerde waskoeken.

Zoals eigenlijk al uit het vorenstaande blijkt is de hele truc van het waszuiveren de was zolang vloeibaar te houden dat al het vuil naar de bodem gezakt is dan wel naar de oppervlakte is gekomen. De waskoek wordt dus aan diggelen geslagen en opnieuw opgesmolten op een bo-

dempje regenwater en moet daarna 24 uur vloeibaar blijven en op een temperatuur van ongeveer 80 gr. C. worden gehouden. Daarvoor hebben we de een of andere listige methode nodig waarbij we het zaakje rustig kunnen laten staan zonder angst voor brandgevaar. Denkt U er wel aan dat U was, die anders dan „au bain marie" wordt verwarmd, **geen enkel ogenblik zonder toezicht mag laten.** De enige juiste oplossing is dus een thermostatisch geregelde ketel en dat zit er voor de kleine imker, hoeveel lol hij aan de wassmelterij ook moge beleven nooit in. Welnu op pag. 29 van het februarinummer van 1972 wordt in de „Beginnersrubriek" beschreven hoe met een ouderwetse wasketel (voor de huis-

houdwas) met warm water en een aquariumelement gekristalliseerde honing op 40 gr. C. kan worden gehouden om deze op verantwoorde wijze vloeibaar te maken. Op geheel dezelfde wijze kunt U uw emmer vloeibare was geruime tijd vloeibaar houden om de was vervolgens langzaam te laten afkoelen. Op deze wijze behandelde was kunt U, mits aan de onderzijde goed schoongekrabbd, niet alleen met een gerust geweten ten verkoop aanbieden, maar U kunt zelfs op deze wijze een waskoek maken die op een tentoonstelling zeker in de prijzen zal vallen. Dus, laat zien wat U kan en geen zwarte troep en ander uitschot meer in het Bijenhuis!

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Verkiezing leden Hoofdbestuur

Aan de beurt van aftreden zijn dit jaar de H.B.-leden voor de groepen Overijssel-Oost (de heer W. Assink); Veluwe (de heer H. G. Maagendans); Utrecht (de heer C. Pater Jzn.) en Zuid-Holland (de heer M. W. v. d. Meulen).

De tot genoemde groepen behorende afdelingen kunnen kandidaten stellen. De namen der kandidaten, vergezeld van een door hen ondertekende verklaring, dat zij bereid zijn 'n (her)benoeming te aanvaarden, moeten voor of op 10 oktober bij het secretariaat zijn binnengekomen. Ten aanzien van de procedure, die bij de verkiezing van H.B.-leden moet worden gevolgd gelieve U art. 16 van het Huishoudelijk Reglement te raadplegen.

Verkorte Notulen

van de H.B.-vergadering gehouden op 3 juni 1976 in het Bijenhuis te Wageningen, aanvangende te 10.00 uur.

Aanwezig: Mr. L. R. J. Ridder van Rappard, voorz. en de H.H. W. Assink; J. A. van Ee; J. Fluyt; R. H. Geskes; R. v. d. Hul; J. A. Krabbenborg; P. J. A. v. d. Looy; H. G. Maagendans; M. W. v. d. Meulen; (alleen 's-middags) W. H. van Mourik; B. Meijerman; Drs. P. C. Muntjewerf; C. Pater Jzn.; Ir. J. J. Pettinga. Afwezig wegens ziekte de heer B. Th. Kinkelaar. Verhinderd de H.H. H. A. Habers en P. H. Ramakers.

Voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom en herdenkt met het H.B. ons oud-H.B.-erlid Tj. Stienstra, die op 21 mei j.l. in de ouderdom van 79 jaar is overleden.

Ingekomen is een brief van de heer J. A. Zoet te Nieuw Vennep, waarin hij bedankt voor de hem gezonden vergoeding voor door hem geschreven artike-

len voor het maandschrift en suggesties doet voor een andere regeling. De heer Fluyt vraagt in dit verband of deze tegemoetkoming ook aan de assistenten van de R.B.C. wordt toegekend. De heer Pater antwoordt bevestigend. Besloten wordt de hele vergoedingsregeling in de volgende H.B.-vergadering nader te bezien. De heer Muntjewerf vraagt bij het agendapunt een prae-advies van het D.B. te voegen.

Er is een schrijven ingekomen van de heer Frikkee uit Oosthuizen, waarin hij zijn grote erkentelijkheid uit voor de hem verleende onderscheiding.

Punt 3 van de agenda (rapport Heer van Kraaikamp) wordt verschoven naar de middagvergadering.

De voorzitter doet verslag van de stand van zaken met betrekking tot de E.E.G.-steun. Het blijkt dat deze behoorlijk in het slop zit. De zaak is volkomen in het politieke vlak getrokken. De E.E.G.-landbouwcommissaris P. Lardinois heeft op 13 mei voorgesteld het voorstel terug te nemen. Hij zou dan bij het secretariaat van het Parlement sonderen met welke oplossing het Europees Parlement accoord kan gaan om alsnog de door het Parlement toegestane 2.5 miljoen R.E. ten goede van de imkerij te laten komen. De afgevaardigde H. Aigner (die destijds de bal aan het rollen bracht) heeft voorgesteld de toeslag alsnog op de suiker te geven, echter zonder denaturatie. De heer Lardinois sprak van een onhoudbare toestand. Nadat het Parlement van hem andere maatregelen dan de denatureringspremie had verlangd, had het reeds veel moeite gekost de andere commissieleden voor de voorgestelde regeling, die nu weer in een plenaire zitting van het Parlement is verworpen, te winnen. Het gevolg is dat nu geen enkel voorstel aanhangig is. De commissie zal zich opnieuw moeten beraden. De Nederlandse vertegenwoordiger, de heer Laban, heeft ook tegengestemd en daardoor meegeholpen de zaak te torpederen. De heer Pater zal contact opnemen met de heer Laban teneinde tot een gesprek te komen, hoewel dat nu weinig zin meer heeft. Het Lbs. heeft onze minister gevraagd de door de Euro-

pese Commissie voorgestelde maatregelen ten behoeve van de bijenteelt te ondersteunen. De minister deelt mede dat drie mogelijkheden voorgelegd worden aan de EG-ministerraad. Het zijn de herinvoering van de denaturatiepremie voor suiker, de inkomenssteun en steun op structureel gebied. De minister meent dat de herinvoering van de denaturatiepremie de eenvoudigste maatregel is. De tweede keuze is de steun voor structurele verbeteringen.

Het Lbs. gaat accoord met de zienswijze van de minister. Het wegvallen van de denaturatiepremie in het verleden was de reden waarom het Lbs. opnieuw maatregelen voor de bijenteelt bepleitte. De heer Meijerman suggereert dat wij de heer Laban hadden moeten voorlichten. Voorzitter: Wij wisten van niets. Het was helemaal niet bekend dat de heer Laban in de commissie zat.

Ir. Pettinga licht toe wat hem bekend is. Duitsland wil terug naar de subsidie op suiker. Heer Muntjewerf zegt dat het Lbs. zich met het standpunt van de minister kan verenigen. Voorzitter had liever gezien dat het Lbs. eerst overleg met de organisaties had gepleegd.

Met betrekking tot het z.g. pensioenfonds constateert de voorzitter dat dit geen pensioenfonds is. Niemand in dienst van de vereniging kan hieraan contractuele aanspraken op dit reservefonds ontleenen. Het vaststellen van een regeling waaraan de werknemer recht ontleent belemmert ons beslissingsrecht. De Staat is in de plaats van de ondernemingen getreden wat betreft de pensioenvoorzieningen. Om orde op zaken te stellen dient het personeel medegedeeld te worden dat dit een reservering is voor bijzondere gevallen, die geval voor geval moeten worden beoordeeld.

De heer Assink vindt het billijk dat de mensen weten waar zij eventueel recht op hebben. Elke arbeider heeft recht op pensioen. Voorzitter is het daarmee niet eens. **De Heer Muntjewerf merkt op dat wij geen pensioenfonds hebben. De heer van Mourik zegt dat een andere kwestie is dat men een eventueel pensioenfonds verplicht zou moeten verzekeren. Dat is voor ons niet op te brengen. Dit is een potje achter de hand om iets te kunnen doen zonder dat wij een verzekering behoeven af te sluiten.**

De Heer van Hul zegt dat wel in de A.V. is gesteld de toekenning van geval tot geval te bekijken op 65-jarige leeftijd. De heer Meijerman zegt dat Groenveld de enige is die er iets uit krijgt. Waarom Holleman niet. Die is toch al jaren in dienst. Wenst aantekening dat hij het er niet mee eens is. Holleman moet ook een uitkering krijgen. Voorzitter: Het probleem is: bestaat er een recht of niet. Dat recht is er duidelijk niet. De billijkheid van een uitkering zal van geval tot geval worden bekeken.

Het H.B. gaat accoord met de organisatie van de imkersdag en neemt kennis van het feit dat de afd. Assen deze dag het volgende jaar zal organiseren. De heer van Hul vraagt hoe hoog de kosten voor de vereniging zijn. Voorzitter: Nooit meer dan f 500,—.

De notulen van de vorige vergadering worden zonder commentaar goedgekeurd.

De opheffing van de functie secretaris-penningmeester-redacteur komt ter sprake. Voorzitter doet verslag van het gesprek dat terzake door het D.B. met de heer v. d. Weert is gevoerd. De heer Meijerman vraagt of de aanvraag bij het G.A.B. is gedaan. Voorzitter: Niet dan nadat het H.B. hierover heeft beslist. Als G.A.B. meegaat kan dit niet voor eind september ingaan.

We moeten nu spijkers met koppen slaan, ook wat betreft het aantrekken van een part-timer. De heer

van Mourik maant tot uiterste voorzichtigheid. Het zal bij het G.A.B. niet zo makkelijk gaan. Voorzitter ziet deze bezwaren niet. De functie wordt opgeheven en niet met de bedoeling deze functie later weer in het leven te roepen. We moeten in het juli-aug.no. een oproep plaatsen voor een part-timer.

In verband met het overleg over de bibliotheek komt Drs. J. Beetsma ter vergadering en wordt door de voorzitter ingeleid. De heer Beetsma doet verslag van de bespreking die op 26 februari op de Hoofdbibliotheek heeft plaats gehad, waarbij ook de HH. Maagendans en Pater aanwezig waren. De voorwaarden waaronder het in bruikleen geven is geschied, zijn onduidelijk. Er staat niets op papier. Er is 21 m. boeken en 35 m. tijdschriften en de toestand waarin een en ander verkeert noemt spreker niet indrukwekkend. Sinds 1946 zijn er geen nieuwe boeken meer aangeschaft en geen tijdschriften meer ingebonden.

Er is wel belangstelling. Per jaar ongeveer 250 uitleeningen. De Hoofdbibliotheek wil wel van de bruikleen situatie af. Bovendien is daar ruimtegebrek. Het is mogelijk de bibliotheek te verkopen aan de L.H. Beter is waarschijnlijk de bruikleensituatie te handhaven.

De vereniging is vrij daarover te beslissen. We zien dat de bibliotheek nu slecht wordt verzorgd. We hebben een afd. bibliotheek op Entomologie waar de zaak goed wordt verzorgd. Bij overgaan zou de vereniging dan een jaarlijkse bijdrage moeten overmaken. Zij blijft dan eigenaresse. Voorzitter: Eigen beheer zou met zich meebrengen dat we een bibliothecaris moeten hebben en het bindwerk completeren. Wat er nu is, is min of meer een puinhoop. We hebben niet de mogelijkheid dit alles te doen. Bij overbrenging naar Entomologie hebben we een waarborg voor verlies en beschadiging. Ir. Pettinga: Bij Entomologie is meer belangstelling. Voorzitter: We kunnen de Europese tijdschriften tegen ons tijdschrift ruilen en een vaste bijdrage toezeggen voor de nakoming van de voorwaarden. Eens in de 5 jaar zou een nieuwe catalogus moeten verschijnen. Het uitgangspunt zou kunnen zijn een bijdrage van f 1000,— per jaar, ruilabonnementen voor de tijdschriften en portvrijdom voor de toezending. De heer Beetsma zal het een en ander nader bespreken.

Het rapport van de heer van Kraaikamp, inmiddels in het bezit gekomen van de H.B.-leden, wordt besproken. Voorzitter constateert dat rapporteur op sommige punten buiten het kader van zijn opdracht is gegaan en in beleidskwesties is getreden.

T.a.v. verschillende posten is de accountant het duidelijk niet met de heer van Kraaikamp eens. De heer van Kraaikamp achtte de voorraden te groot. Het feit dat we juist op dit moment met tekorten kampen bewijst het tegendeel.

De heer van Mourik zal een rapport uitbrengen t.a.v. verschillende in het rapport geproduceerde cijfers en over het eventueel inschakelen van een boekhoudbureau. In de volgende H.B.-vergadering, voorlopig vastgesteld op 19 juli zal het geheel opnieuw in bespreking worden gebracht.

Besluitenlijst.

De heer Holleman komt niet in aanmerking voor een uitkering uit het steunfonds;

Men gaat accoord met de organisatie van de imkersdag in Epe;

De aanvraag tot ontslag van de heer v. d. Weert zal zo spoedig mogelijk worden gedaan;

Drs. Beetsma zal de besprekingen tot overplaatsing van de bibliotheek voortzetten;

De heer van Mourik zal naar aanleiding van het gestelde in het rapport van de heer van Kraaikamp over verschillende punten schriftelijk zijn visie geven.

Teruglokken door lawaai en muziek (I)

De schrijver Luis Mendez de Torres beweerde in 1586 dat het plaatsen van een gouden bij in de korf de bijen zou dwingen er te blijven wonen. Afgezien van het feit dat een dergelijk sie-raad in de donkere bijenwoning weinig effect zal sorteren, was het voor de meeste imkers destijds waarschijnlijk een onmogelijkheid zich voor dat doel zo'n kostbaar kleinood aan te schaffen.

Toch is het advies van de Spanjaard een bewijs voor de toen ook al aanwezige moeilijkheid het zwermen van de honingbij te bedwingen, hetgeen geen wonder is, want dit verschijnsel is een instinctief aangevoelde noodzaak van het insect om het voortbestaan van de soort te waarborgen.

De bij is immers niet te temmen en onttrekt zich dus aan elke dressuur, een gegeven dat de Hethieten of Hittieten in Klein-Azië 3600 jaar geleden reeds beseften, want hun priesters trachtten het zwermen te verhinderen door honing en geurige oliën op de afhangende altaarkleden in de (open) tempels te gieten.

Gedurende de vele eeuwen daarna is het gedrag der bijen in dit opzicht weinig of niets veranderd. Wel werden er zowel voor de korf als voor de kastteelt ontelbare methoden gelanceerd, die steeds heetten te berusten op nóg grotere ervaring of nóg nieuwere inzichten, maar met dat al is het de imkers nooit gelukt de aangeboren zwermneiging van hun „vliegvee” geheel te onderdrukken, laat staan te voorkomen.

Die constatering brengt ons weer bij het oude probleem: Welke zwerm is van wie? Om het eigendomsrecht op de volken te kunnen handhaven is het zaak het afvliegen zoveel mogelijk te beperken. Waakzaamheid en deskundigheid vormen daarvoor, naast een ruime ervaring vrijwel de enige garanties.

Wanneer het de imker desondanks niet gelukt het wegtrekken van enkele zwermen te voorkomen staan hem verschillende middelen ten dienste deze terug te krijgen.

Mits de zwerm niet uit het gezichtsveld verdwenen is kan hij proberen een minder snel en ongeduldig volk dat vlakbij de bijenstand is aangevlogen te verhinderen opnieuw het luchtruim te kiezen door er water op te sproeien, de bijen met aarde te werpen of bij de zwerm twijgen omhoog te steken of deze er naar toe te gooien.

Beter is het een spiegel te gebruiken, waardoor het weerlichten wordt nagebootst, want het is bekend dat de bijen bij onweer, evenals bij regen, gewoonlijk snel naar huis vliegen.

Maar nog beter is het de zwerm terug te lokken door middel van lawaai of muziek. „...ende als men nu een Swerm ergens aan siet zwermen / soo sal men den Bye-kap met de Handschoenen aantrekken / en soetelijk op een bekken of yets anders klinken; want door dat middel sullen sy neder blijven,” schrijft J. van der Goes in „De Nederlandsen Hovenier” (1696).

Door het slaan op een zeis, een bekken, een ketel of een potdeksel, het roeren van een trom, het luiden van een bel of een klok en het afschieten van een geweer imiteert men niet alleen het geluid van de donder, maar worden de naaste burens ook opmerkzaam op gemaakt dat men een zwerm bijen kwijt is, zodat zij hulp kunnen bieden en bovendien geen argwaan krijgen over het feit dat men misschien op hun zwermen jaagt. Reeds in de Oudheid had de eigenaar het recht van vervolging, maar hij moest dat wel kunnen bewijzen. Door lawaai te maken kon hij zijn aanspraken tegenover anderen kenbaar maken en de zwerm in bezit nemen omdat hij geklopt had.

Uit een vonnis van de Leipziger Schöppenstuhl (schepensbank) uit 1631 blijkt dat het „anklingeln” als 'n rechtsgeldige handeling beschouwd werd, hoewel daarover in het Bijenrecht slechts spaarzame gegevens bekend zijn, w.o. een bepaling uit het Weistum der banneherrn zu St. Ingbert (ten n. van de Saar). Nadat de schout heeft vastgesteld dat een in een boom aangevlogen zwerm zonder eigenaar is vervalt hij aan de rechtbank, mits de zwerm onbeschadigd naar beneden gehaald kan worden. Lukt dit niet dan moeten de „hoegerichtsherrn” deze laten aan de banherr” (landheer) en mogen hoogstens „dem fogel oder imen clingeln”. Wanneer de zwerm dan afvliegt en geschept wordt kunnen zij van de landheer slechts „ir mittheil” eisen.

De Griekse wijsgeer Plato (429—348 v. Chr.) wijst in zijn „Wetten” („Nomoi”) op het niet denkbeeldige gevaar dat men bij het slaan op bekkens opzettelijk vreemde zwermen kan aantrekken en voegt daar vrij naïef aan toe dat men de eigenaar van zijn onrechtmatig verkregen bezit schadeloos moet stellen!

Er is lang verondersteld dat de bijen niet alleen geluid voortbrengen, maar dit ook kunnen opvangen. Nog in 1911 meende de Duitse onderzoeker Schön het gehoororgaan van de bij gevonden te hebben in de scheen of onderdij (tibia), het vierde en langste lid van de voorpoot (Bau und Entwicklung des tibialen Chordotonalorgans bei der Honigbiene und bei Ameisen — Zool. Jahrb. Abt. Anat. Ontog., 31, 1911, 439), maar latere entomologen is daarvan bij de honingbij niets gebleken. Soms wordt ok de mening geopperd dat de bijen met de poriën in de voelsprieten of antennen kunnen horen. Dit is een onjuiste opvatting, want deze membranen functioneren hoofdzakelijk als reuk- en smaakorganen.

Chr. Maillie
Zutphen

RECTIFICATIE

Door onnaspeurlijke oorzaak is het schema van maten behorende bij het artikel van Jan van de Veluwe "Ergonomie in het Bijenvolk" opgenomen in het juli/aug. no. blz. 131 volkomen verkeerd afgedrukt. Het juiste schema gelieve U hieronder aan te treffen.

(maten in mm)				
a	b	c	d	e
Spaarkast (oorspr.tek.) 38.5	8	13	4+2=6	17
id. (oude tek.) 38.5	8	20	3+7=10	17
Simplexkast 38.5	8	17	7+3=10	20+9=29
Langstrothkast 35	8	20	top 10	19
Zesramer (Groentje 6/56) 39	10	15	top 12	10
Drieramer (Bijenhuis) 38.3	38	9	top 8	10

ONZE IMKERSAGENDA

- 18 september Honing en Bijenmarkt Ugchelen
25 september 68ste Honing- en Bijenmarkt Eerbeek
2 oktober Bijenmarkt Zutphen

UIT DE JAAGKIEPS

Honingoogsten

Beeworld publiceert cijfers omtrent de honingoogsten in tal van landen. Uitschieters zijn Australië met oogsten van ongeveer 50 kg per volk en Canada met ongeveer 55 kg per volk. Nederland komt in de lijst niet voor.

Van ieder land geeft het blad ook de belangrijkste hoofddrachten. België komt op een oogst van ongeveer 8 kg per volk. Het niet geheel geloofwaardige lijstje van hoofddrachten voor België luidt: witte klaver, moerasspirea, honingklaver, tamme kastanje en linde.

Bijendieven

In het Wilde Westen van Amerika waren vroeger veediefstallen aan de orde van de dag. Nu is er een nieuwe generatie veedieven aan het werk: de bijendieven. De rechter in Monterey in Californië veroordeelde een zekere Stephen Richard Bianco tot 5 jaar gevangenis voorwaardelijk en een boete van 2000 gulden. Hij werd schuldig bevonden aan diefstal van 120 bijenvolken. Als gevolg van de gestegen honingprijzen zijn de bijendieven in Californië tegenwoordig „grote zakenlieden”. Imkerfreund oktober 1975 las dit in het blad The Guardian.

Droge kasten

Scottish oktober 1975 vertelt ons, dat de Russische imker Gefremov houtskool gebruikt om zijn volken in de winter droog te houden. Als hij de volken voor de winter heeft opgevoerd, verwijdert hij de voerbakken en legt een bak met opstaande randen, maar met een bodem van gaas, op de volken. In die bak doet hij droge houtskool.

In ABJ juli 1975 troffen we hetzelfde bericht zeer verkort aan, maar met de toevoeging dat Gefremov de bak met houtskool afdekt met „het gebruikelijke isolatiemateriaal.”

De houtskool absorbeert het vocht dat de bijen produceren en in het voorjaar zijn de raten vrij van vocht en schimmel.

De lezer schrijft

HOEDJES- EN PETJESIMKERS

De jaarlikse bieëmart in 't Veen (Veenendaal) is een gebeure, dat gien ene imker van de ouwe stiel gaorne mist; 't is de plaats, waar je de ouwe rakkers van vrogger weer es tege 't lief loopt en waar een mins nog es gesaopig kan sjankere op de hededaogse tied.

Zo trof ik er weer enkele oudgediende uut Wenum, Nijwolde en Bronneveld, bieëmanne, die de Veense mart al jaore lang bezuuke.

Een van die ouwe garde was Gaart Broekland, meer bekend as Gaart uut de Broek. Vrogger, 'n viefendartig jaor geleje, toen de bieëmart nog op het gresland achter het stasjon de Klomp werd gehouwe, was hij al een goeie bekende. Een vergeliek mit die tied valt meulik te maoke.

In die daoge, zo teuge de oorlog, werd er heel wat afgeklapt, de anvoer was kollesaal en de handel liep gesmeerd. Al die nijschierige bezuukers en die luu mit die lange fototoeters zag je niet of ze bleve een goed eind uut de weg.

Echte bieëmanne met de pet

Bie het ophaole van die goeie ouwe tied slaakte Gaart de verzuchting, dat die echte bieëmanne met de pet an het uutstarve ware en dat er veul te veul van die hoedjesimkers biekwame; er wordt teugeswoordig magtig geluld over die mieljeu toestande en weet ik wat meer, maor veul te weinig over de bieë.

Hoewel ik altied een best respek had veur uutlaotinge van ouwe imkerkamerade, mot et me toch van 't hart, dat ik krek veertig jaor geleje aok al op de mart in 't Veen was en ik het met die redenase nou es niet eens kon zijn.

Al praotende over hoedjes- en petjesimkers zijn

we toen saome naar de bieëkraom van Waogeninge gegaon en hebben daor de petjes (bijenkappen) en hoedjes (witte hoed met sluier) es naokeurig naost mekaor gelege en bekeke.

Nou weet Gaart ees zo goed as ik, dat de bieë goed tebak hebbe van zweetluchies; het was dan aok niet moeilik hem te overtuge, dat zo'n hoed veul luchtiger um 't heufd zat en verders een veul beter uitzicht gaf.

Wie slaot mien verbaozing toen Gaart het spul nog es naost mekaor lei, es effe goed nadocht, de knip trok en laoter as een echte hoedjesimker naor huus ging. Ik bin bar benieuwd hoe ze dat in Nijwolde zulle opneme.

Zoals dudelik bleek, zat em dat verschil niet zozeer in die pet en die hoed, nee, het zat em veul dieper; het was de generasie, misschien wel een dubbele generasie die hier speulde.

Wij ouwe imkers waore van huus uut maor gewone jonges, die het imkere tuus leerde; van de korfimerie hoeve ze ons dan oak niks meer te vertelle, het grote verschil zat em in die snotneuze van teugewoordig, die het imkere op een kursus lere, een mooie angestreke kast kope en an het eind van de dracht aok nog mit een dekseks stuk honing tuuskomme.

Is het wellicht een bietje sjalesie, zit et em misschien in die jongeluu van vandaog, die haost twintig jaor naot school gaon en veul geleerder zijn dan wij in vrogger tied. Eerlijk mot gezeid worde, dat ze in die moderne tied veul dinge wel goed wete an te pakke en zo had ik gedocht, 't is krek as bie mien buurman, die vrogger nog een echte loodgieter was moar vandaog an de dag mit al die plestik piepen ligt te moddere, je zou hem beter plestikgieter kunne noeme; maor eerlik, 't gaot hem vlugger en beter af.

Ik geleuf, dat we merakels blie motte zijn, dat er zoveul jongeluu zijn, die an de bieë gaon; wij ouwe bieëboere zijn zo gezeid stark an 't vergrieze en as ons echte korfboere de piep uutgaot, dan motte die kashere met die hoedjes het bieëwerk veurtzette. Is het niet an ons die nieuwe generasie de fiene kniepjes bie te brenge, op papier weten ze 't wel. doch hoe ze bie-veurbeeld een jaoger motte maoke, daor hebbe ze allegaor gien kaos van gegete.

Dat waore zo ongeveer mien overlegginge toen ik op de mart een paor van die baordige spie-

kerbroeke mit een korf vol bieë huuswaorts zag gaon.

Het meraol van 't verhaal is jonges, hoedjes of petjes, 't is allegaor 't zelfde; blief bie mekaor en kom veural op de afdelingsbieëenkomste, je blieft'er jong bie en je kun nog es lache. Die spiekerbroeke zulle je er dankbaor veur zijn.

Jan van de Veluwe.

KLOPT DAT WEL?

Klopt dat wel? schrijft de Hr. A. van Dam uit Stadskanaal naar aanleiding van het op blz. 92 van het meinummer gepubliceerde tabellarisch overzicht dat — onbekend waar vandaan — op de redactionele schrijftafel was neergefladderd.

De twijfel van de Hr. van Dam betrof het kolommetje waarin staat vermeld dat de koningin in de volle leg ± 25.000 eitjes per etmaal legt.

Als dat zo is dan is het jaar voor haar maar 6 dagen lang, immers de jaarproductie wordt als 150.000 opgegeven. Het klopt dus niet, zelfs niet voor een supermoer. Met 1500 tot 2000 is het wel bekeken. Merkwaardig dat er maar één imker op gereageerd heeft.

EEN NOORS AVONTUUR

Wie zijn vakantie doorbrengt in Noorwegen mag niet verzuimen een bezoek te brengen aan het wereldberoemde Vigelands beeldenpark in Oslo, gelegen in het grote Frogner-ontspanningscentrum van de Noorse hoofdstad.

Zo bevonden we ons midden juni in dit fraaie park met zijn bloemenpracht, waar het, mede dank zij het mooie weer, gonsde van de insecten.

Tijdens het fotograferen van enkele van Vigelands creaties werd de bloemenweelde in het park niet vergeten.

Een rozenperkje werd zo druk bezocht door bijen en hommels, dat ik genoodzaakt werd mijn tussenringen voor de lens te schroeven, ten einde aldus enkele detailopnamen te kunnen maken.

Ik kwam daarbij tot de merkwaardige ontdekking, dat zich hier een voor mij niet alledaags bijenras vertoonde, mooie lichtbruine bijen, die veel gelijkenis vertoonden met de carnica's (krainers).

Bij een parkfunctionaris, die stond toe te kijken, informeerde ik of er in de omgeving wellicht een imker woonde. In gebrekkig Duits verwees

hij mij naar de dichtbij gesitueerde „Honningcentralen", waar men mij alle gewenste inlichtingen over bijen zou kunnen verschaffen.

De volgende dag werd dit het eerste reisdoel.

De Honningcentralen is een soort BV, die in nauwe relatie werkt met de Noorse imkersvereniging. Dit instituut koopt o.a. de honing op van de Noorse imkers, hetgeen dit jaar geschiedde tegen de prijs van rond f 7,50 per kg. De prijs varieert enigermate, daar deze wordt afgestemd op het in de honing aanwezige percentage water.

De winkelprijs bedraagt er, zoals we hier en daar waarnamen, ongeveer f 7,50 per blik van 500 gram.

Dit „Bijenhuis", waar eveneens alle imkersbenodigdheden leverbaar zijn, maakt de indruk van een zeer goed functionerend handelscentrum, waar iedere imker dankbaar gebruik van maakt.

Het grote voordeel van slechts één organisatie van imkers is hier zonneklaar.

De directeur, dhr. Agnalt, en zijn plaatsvervanger deden alle mogelijk moeite mij met de laatste ontwikkelingen van de Noorse bijenteeltattributen in kennis te stellen.

Zeer trots waren ze op een juist ontwikkelde en in productie gegeven honingontzegelaar/losser, uitermate geschikt om heidehoning te lossen.

Het apparaat is v.w.b. de zwaardere delen opgebouwd uit aluminium en verder samengesteld uit roestvrij staal en nylon. Het grote voordeel van dit apparaat is, dat de raten practisch niet beschadigd worden en er geen honing verloren gaat bij het ontzegelen.

Het apparaat werkt ongeveer als volgt; het raampje wordt geplaatst tussen de twee platen, voorzien van nylon pennen. Worden de platen naar elkaar toegedrukt (d.m.v. een hendelbeweging), dan dringen de nylon pennen, aan de kopse zijden konisch van vorm, in de cellen. De opstelling der pennen is ietwat flexibel, zodat deze hun weg zoeken naar en in de cel.

Een klein contraveertje achter elke nylon pen bepaalt de drukkracht; op de plaats van het hout van het raampje, kan de nylon pen niet doordrukken, daar vangt het veertje, aan de achterzijde van de plaat, rond het nylon pennetje, de drukkracht op.

Na elke hendelbeweging verspringen de pennen een positie; na vijf handelingen zijn alle cellen bewerkt.

Het geheel gaat dermate snel in zijn werk, dat morsen met honing en celdeksels minimaal is. In het artikelenassortiment van de Honningcentralen trof ik ook nog een paar typen kunststofkasten aan; de ervaringen hiermede bleken ech-

ter van dien aard te zijn, dat de nog aanwezige exemplaren als onverkoopbaar werden aangemerkt. Wel wordt styropor (tempex) als tussenlaag bij de fabricage van kastwanden gebruikt.

De lichtbruine bijen bleven echter nog een raadsel, want terwille van een goede informatie verwees men mij naar de „Landbrukshøyskole” te Asker, op 25 km afstand. Dat is de Noorse landbouwhogeschool ten Westen van Oslo, naast het kroonprinselijk paleis Skaugum. Ongevraagd werd mijn komst aldaar voorbereid. Na de middagmaaltijd reden we er heen door het mooie landschap van Asker, rijk aan heuvels, bossen en meren.

Bij dit instituut aangekomen zijnde bleek zowel de school als het internaat buiten bedrijf te zijn, hetgeen voor midden-juni uiteraard geen ongewone zaak was. Wel wandelde er een oudere heer van het hoofdgebouw naar een der bijgebouwen; na hem te hebben aangesproken bleek ik bij de bron van alle Noorse bijenkunde te zijn aangeland, nl. prof. Ralf Lunder, de chef van de afdeling bijenonderzoek, alsmede auteur van het in Scandinavië zo bekende bijenboek „Håndbok i byrøkt”.

Na het doel van mijn bezoek te hebben aangekondigd, was het een grootse gewaarwording te ervaren op welk een bezielende wijze deze grote bijendeskundige over zijn werk vertelde en alles toonde wat hiermede te maken had.

Het raadsel van de lichtbruine bijen werd snel opgelost, want mijn vraag dienaangaande was a.h.w. een schot in de roos. Het betrof hier nl. een groot project, waaraan hij met regerings-subsidie, in nauwe samenwerking met de Noorse bijenvereniging, werkzaam was.

De lichtbruine bij is een kruising van de Italiaanse en Engelse bij, verder ontwikkeld door broeder Adam, bekend als de Buckfastbij. Deze munt uit door zachtmoedigheid (de Noorse bij is dat beslist niet), grote haaldrift en fraaie aaneengesloten broedaanzet..

De goed aardigheid en wijze van broedaanzet werden gedemonstreerd en behoeften geen nadere toelichting.

Prof. Lunder was met zijn assistenten doende van deze bij grote aantallen rein-bevruchte koninginnen te kweken; hij rekende dit jaar op circa 1500 exemplaren.

Deze koninginnen worden in overleg met de bijenverenigingen gebiedsgewijze ingevoerd, onder gebied dan te verstaan zodanige landdelen, dat er geen darren van elders kunnen binnendringen.

De betrokken afdelingen ontvangen dan voldoende koninginnen om alle bijenvolken van deze Buckfastmoeren te kunnen voorzien.

Zij, die deze tegen de halve kostprijs (rest is regeringssubsidie) ontvangen, verbinden zich dan geen bijenvolken en/of koninginnen van elders in te voeren.

Volgens prof. Lunder waren de reeds van Buckfastmoeren voorziene afdelingen dermate enthousiast, dat het vervangingsproces geen enkel probleem opleverde. Aldus hoopte hij geheel Noorwegen binnen afzienbare tijd te kunnen voorzien van een éénvormig, goedaardig en productief bijenras.

Behalve de Buckfastbij experimenteerde hij ook nog met Krainers (Troyka's), die hij echter met het oog op de late heidedrachten minder geschikt achtte voor zijn land. Ook hiervan werden een aantal volken getoond.

Tijdens de rondleiding door zijn laboratorium en andere werkruimten liet hij vol trots het nieuw ontwikkelde honingontzegel- en losapparaat zien, dat daar reeds volop in gebruik was.

Zijn collega in Engeland, die ook al over een paar exemplaren hiervan beschikte, bleek naar hij vertelde, eveneens zeer gelukkig te zijn met deze nieuwe aanwinst. Indien de kostprijs niet boven mijn begroting had gelegen, had ik er beslist een meegebracht.

Aan het eind van mijn bezoek memoreerde hij nog zijn oude relaties met de vroegere bijenteeltconsulenten, dhrn. Minderhoud en Mommers, waarbij werd opgemerkt, dat zijn instituut vanwege de taalbarrière helaas niet op ons maandschrift was geabonneerd.

Uit dit verhaal moet nu niet de conclusie worden getrokken, dat de bijenteelt in Noorwegen geheel op rozen zou gaan. Niets is minder waar dan dat. Zo vertoefde ik nog enkele dagen in Sogndal, de grootste plaats aan Noorwegens 180 km lange Sognefjord.

Volgens de betrokken ANWB-gids is er in Sogndal veel fruitteelt, evenals aan het gehele Sognefjord, voor zover de smalle oevers zulks toelaten. Uit eigen waarneming kan dit volledig worden bevestigd met de toevoeging, dat er evenzo vele velden voorkomen met aardbeien, frambozen en bessen.

Mijn verbazing dat in Sogndal op de klaverrijke wegbermen slechts hommels werden aangetroffen, was dan ook groot. Via „toeristeninformatie” ter plaatse belandde ik toch nog bij een imker, die met zijn vijf volken de enige in Sogndal was.

De kampeerplaats bevindt zich er temidden van een uitgestrekte boomgaard, waarvan het fruit blijkens een nader onderzoek waarschijnlijk ernstig te lijden had gehad aan gebrek aan bijenbezoek, hoewel het klimaat hierin ook wel eens een rol kan spelen.

In Fjearland, gelegen aan de voet van het Jostedalsbre-gletscherplateau, welke plaats uitsluitend per boot bereikbaar is (50 km van Sogndal), zagen we, dat in een levensmiddelenzaak één appel, na te zijn gewogen en verpakt, aan een klant werd verkocht; de komkommers werden er in delen verkocht. Fruit en groenten zijn er verschrikkelijk duur.

Zo heeft Noorwegen, ondanks zijn goede imkerorganisatie en rijke drachtvelden, ook zijn moeilijkheden.

De suiker kostte er bijv. nog f 2.— per kg, waarbij te bedenken, dat het invoeren van een volk 15 kg suiker vergt, m.a.w. f 30,— per volk kost! Noorwegen is nl. geen lid van de EEG en moet dientengevolge zijn volledige suikerbehoefte aankopen op de wereldmarkt.

Ondanks al deze problemen is er volgens prof. Lunder toch een toenemende belangstelling voor de imkerij waar te nemen.

Dit waren dan enige interessante contacten met de imkerij in het sympathieke land van de „Midernachtzon”, waar we met veel genoegen enkele weken mochten rondzwerven.

J. J. Speelziek, Apeldoorn.

VOLKEN SAMENVOEGEN

Ongeveer een jaar geleden is van ondergetekende een kort artikeltje geplaatst over het samenvoegen van volken (sept. no. 1975 blz. 158. Red.). Wil de daarin beschreven werkwijze aanspraak kunnen maken op betrouwbaarheid, dan moet die herhaalbaar zijn door onafhankelijke derden. Zouden imkers, die volgens de beschreven manier volken of zwermen hebben samengevoegd mij hun bevindingen eens willen schrijven?

T. C. van Hoorn,
Leensterweg 24, Ulrum (Gr.)

HET KAN OOK ANDERS KAN HET OOK ANDERS?

Ook dit jaar heb ik mijn volken flink wat laten bouwen. Ten eerste omdat ik nog steeds goed uitgebouwde raten te weinig heb en ten tweede omdat bouwen geldt als een uitlaatklap bij opkomende zwermneiging, aldus leren ons de geschriften.

Dat men er niet overal hetzelfde over denkt moge blijken uit een artikel in Gleanings van juli jl. waarin de heer Taylor, die een maandrubriek verzorgt, het onderwerp ratenbouw onder de aandacht van de Amerikaanse imkers brengt nadat hij was teruggekeerd van een bezoek aan de bijenstand van Br. Adam in Engeland.

Op het moment van zijn bezoek was Br. Adam zelf niet aanwezig, maar hij zag tot zijn grote verbazing dat diens helpers oude doch goed uitgebouwde raten aan het smelten waren, de raampjes gingen ontsmetten en voorzien van nieuwe vellen kunstraat.

En waarom?... Daarna volgde een uiteenzetting die ons maar al te goed bekend is nl. elk volk elk jaar een paar nieuwe raten laten bouwen.

Laten we nu de heer Taylor weer aan het woord. Br. Adam wordt in brede kring, en misschien wel terecht, beschouwd als één der Groten onder de huidige bijenhouders, maar deze handelwijze komt mij toch wel erg vreemd voor.

Ik heb zelf raten die al meer dan 20 (twintig) jaren in gebruik zijn en ik zal nooit een goed uitgebouwde raat vervangen. Ook één van de toonaangevende bijenhouders uit Engeland die mij begeleidde, de heer Ashfort, vond het maar een tamelijk vreemde handelwijze. Sommige schrijvers voeren als reden voor deze jaarlijkse vernieuwing aan dat van de oude raten de celinhoud steeds kleiner wordt door de daarin achterblijvende coconnetjes der larven en dat de bijen die uit deze raten geboren worden ook kleiner zijn.

Dit heb ik altijd als nonsens beschouwd.

De bijen van mijn oudste volken met de raten zien er precies eender uit als die van nieuwe raten; blijkbaar vernieuwen de bijen hun raten dus voortdurend. Niet vaak natuurlijk en nooit volledig, maar als een doorlopend proces binnen het volk.

Een aanwijzing in die richting kreeg ik onlangs na aankoop van een groot aantal bakken met uitgebouwde raten van een overleden collega-imker. Deze raten waren in honingkamers gebruikt voor slingerhoning, waarbij slechts 8 raten in een 10-raamsbak waren gehangen. Als gevolg van deze handelwijze waren de cellen verder uitgebouwd en de raten abnormaal dik.

Als negen of tien van deze raten in een 10-raams bak werden gehangen raakten ze elkaar en bleef er niets van de bijenruimte over. Om te zien hoe de bijen zouden reageren hing ik in een paar bakken tien van deze raten en zie... wat ik had verwacht gebeurde. De bijen brachten deze raten tot normale dikte terug en losten aldus het probleem voor me op.

Er zijn bijenhouders die menen dat kunstraat voor de bijen aantrekkelijk is, maar naar mijn mening is dat juist niet het geval. Zelfs niet als de kunstraat is gemaakt van zuivere bijenwas. Ik zette eens een bak met louter kunstraat op een sterk volk en daarop een honingkamer met uitgebouwde raten. De bijen begonnen pas met het uitbouwen van de kunstraat nadat alle raten van de honingkamer volledig gevuld waren en

ze bouwden niet omdat ze die kunstraat zo prettig vonden, want dan waren ze er wel eerder mee begonnen, maar alleen omdat ze de ruimte nodig hadden.

Als u een kunstraat in een sterk volk hangt tussen raten die al in gebruik zijn genomen, dan zullen ze die onmiddellijk uitbouwen. Niet omdat ze die kunstraat zo op prijs stellen, maar alleen om zo snel mogelijk de ontstane ruimte op te vullen.

Ze maken zelfs een raat op die open plek als er geen kunstraat wordt ingehangen, zoals u zelf wel eens gemerkt zult hebben als u tijdelijk niet de beschikking had over lege raten en een open ruimte in de onderbak ontstond. Tot zover de zienswijze van de heer Taylor.

Het wachten is nu nog op de stelling dat bouwen zwermbevorderend werkt omdat tijdens het bouwen de bijen gaan samenklitten, de trosvorming de temperatuur opjaagt (hetgeen zwermbevorderend werkt) en door het extra gebruik van voedsel ook de rudimentaire eierstokken van de werkbijen groter worden, waardoor de oerdrift van deze onvolledige vrouwtjes, die de werksters in wezen zijn, de boventoon gaat voeren zich uitend in een drang tot uitzwermen.

Augustus 1976.

J. A. Zoet.

Noot Red. Dezelfde stelling werd reeds geponeerd en verdedigd door de bekende beroepsimker en schrijver R. O. B. Manley in zijn boek "Honey Farming". Hij wijdt daaraan een afzonderlijk hoofdstuk onder de titel "Tough Old Combs". Het boek werd in 1946 uitgegeven door Faber en Faber Ltd. in Londen.

DE KONINGIN EN HAAR „HOEDAMES“

De afd. Beilen is o.a. actief door medewerking aan tentoonstellingen, oude ambachtmarkten

enz. Dit jaar stond de afd. voor de vijfde keer op de Estradamarkt te Beilen, waar o.a. honing verkocht werd ter versteviging van de kas. Evenals de voorgaande jaren was een observatiekast aanwezig. De moer was geel gemerkt met nummertje 5 en had veel bekijks. De foto werd, uiteraard door het glas, genomen door de Hr. H. Heifer van de Radiosterrenwacht Dwingeloo. Men ziet zelden in een observatiekast een zo volmaakt gevormde „Hofstaat“ van de koningin.

H. Wijma, voorz.

AFDELINGSNIEUWS

AFDELING LEIDEN

De excursie op zaterdag 14 augustus van de afd. Leiden en O. naar de bijenstal "De Blijde Vlucht" van de heer D. v. d. Vegt te Wassenaar, was, mede door de deelname een succes. Om 14.30 uur heetten de heer en mevrouw van der Vegt ons hartelijk welkom en boden koffie met cake aan. Bij de bezichtiging der keurige stal met 40 kasten en een vijftal korven, zette de heer van der Vegt zijn methode uiteen, ingesteld op grondige kennis van de drachtbronnen in de omgeving waar per seizoen gemiddeld 47,3 kg. honing

per volk wordt gewonnen bij 3 maal slingeren. Alleen naar de heide wordt gereisd voor het winnen van raathoning, waarbij de maagdelijke raat, op de stal gewonnen, wordt meegegeven.

Het slingeren gebeurt naar believen met een electromotor, met een radiaalslinger, door de heer van der Vegt zelf vervaardigd, evenals de honingtank met snijkraan en een metalen dubbelwandige waspers, waarin elektrische spiraalverwarming, te regelen met een thermostaat. Zelfs uit de donkerste raat wordt hiermede 80% zuivere was gewonnen.

Monsterpotjes met nieuw gewonnen honing ontbraken niet en wij konden ons van de kwaliteit overtuigen.

Alles was keurig geplaatst en schoon onderhouden, ook de stal en de tuin. Kasten en korven worden ook zelf gemaakt. Veertig jaar imkert de Hr. v. d. Vegt als "Hobby-imker" en besteed er al zijn vrije tijd aan, terzijde gestaan door vrouw en zoon, zijn opvolger, beiden eveneens zeer enthousiast.

Voor en in de stal hangen vele foto's en affiches over bijenhouden en de levende natuur; de uitleg illustreert welke de heer van der Vegt zijn bezoekers aan de stal, zo'n 1200 per seizoen, waaronder vele scholen uit wijde omgeving, biedt.

Het is zeer te waarderen wat een "eenling hobby-imker" hier doet aan voorlichting en propaganda voor de bijenteelt. Ook door lezingen en geven van korfvlecht cursussen. In oktober start er weer een. Dat deze, zeer leerzame excursie in de smaak viel bij de deelnemers (waaronder cursisten) werd door voorzitter Wegman namens allen vertolkt in zijn dankwoord aan de heer en mevrouw van der Vegt. Dat er door velen nog werd nagepraat in de stal bewees dat een bezoek zeer de moeite waard is.

HONINGTENTOONSTELLING AFD. "REGGEDAL".

Evenals voorgaande jaren houden wij dit jaar weer een honingtentoonstelling op vrijdag, zaterdag en zondag 1, 2 en 3 oktober bij Hotel Roelofsen, Goorsegweg 22, Diepenheim.

Inzendingen. Alle inzenders, dus ook onze eigen leden, kunnen hun honing inleveren op donderdag 30 september na 20 uur op bovenvermeld adres. Inlichtingen bij de heren I. Haanen en G. W. A. Exterkute. Tel. 05470 - 3477. **Inleggeld.** Dit bedraagt f 1,50 per serie van 3 potten of ramen. Er kan ingezonden worden in de volgende klassen: 1. flacons vloeibare honing; 2. flacons gekristalliseerde honing; 3. flacons heidehoning; 6. 3 ramen zomerhoning; 7. 3 ramen heidehoning. In de klasse vloeibare honing mag met meerdere series van 3 stuks worden deelgenomen, mits er tussen de series een aanwijsbaar verschil is in soort, kleur en smaak. Door in te zenden verklaart de inzender zich zonder voorbehoud accoord met de bepalingen van ons reglement. In alle zaken waarin het reglement niet van toepassing is, beslist de organisatiecommissie zo nodig in overleg met de jury. Het reglement is verkrijgbaar bij de inlevering van de honing. Houders van wisselbekers, die nog niet definitief in hun bezit zijn worden vriendelijk verzocht deze in te leveren.

G. W. A. Exterkute, secr.

AFDELING BUNNIK - HOUTEN e.o.

Wij starten de komende maanden weer met diverse nieuwe CURSUSSEN, waarvoor U zich thans reeds kunt aanmelden. In oktober gaat een cursus BIJENTEELT voor gevorderden van start in het Centrum voor Tuinbouwonderwijs te Utrecht. Begin februari '77 vangen we weer aan met cursussen voor beginners in Bunnik/Houten en Utrecht en bij voldoende belangstelling komt er ook weer een cursus Teelt van klein fruit (aardbeien, frambozen, bramen, rode-witte-zwarte en kruisbessen, enz.). Voor deze cursussen kan men zich SCHRIFTELIJK aanmelden en nadere inlichtingen verkrijgen bij de Administratie der afd. Bunnik/Houten, Achterdijk 22, Bunnik. C.P.

BIJEN- EN HONINGMARKT TE STEENWIJK

De bijen- en honingmarkt te Steenwijk, die georganiseerd werd door de afd. Steenwijk e.o. op woensdag 7 juli 1976 mag een succes worden genoemd. Ondanks het extreem warme weer werden er toch nog 34 volken aangevoerd. De grootste aanvoer had de heer G. Dokter uit Kampen, waarvoor een prijsje beschikbaar werd gesteld. Voorts waren er prijsjes voor de beste 10- en 6 rammer, welke resp. gingen naar de heer B. van der Laan te Emmeloord en de heer B. Keizer te Steenwijk.

De keuring werd verricht door de heren Habers, hoofdbestuurslid uit Ommen en Van de Hul uit Wageningen. Voorlichting en propaganda was ook een belangrijk onderdeel van de markt. Degenen die daar mee belast waren, kwamen monden te kort om aan de vraag naar informatie te voldoen.

Zes nieuwe leden konden worden ingeschreven, waarvan een paar reeds bijen houden. De verkoop van honing bleef echter beneden de maat, de handel in bijen lauw. Het is zeker de bedoeling om van de gemaakte fouten te leren, met de bedoeling om het volgend jaar nog beter voor de dag te kunnen komen.

Ten slotte allen die er aan hebben meegewerkt om tot deze geslaagde dag te komen, waarbij zeker niet mogen worden vergeten de twee aanwezige handelshuizen in imkersartikelen, t.w. "Het bijenhuis" en de "fa. Van Dam", hartelijk dank en tot de volgende keer.

D. Dijk, secretaris

KRING TWENTE

Op woensdag 29 september a.s. 's avonds HALF ACHT zal de heer A. J. VAN WILLIGEN, werkzaam bij het consultantschap in Algemene Dienst voor Bijenteelt, bekend door meerdere artikelen in "Het Groentje", voor onze Kring een lezing houden over: „De Bijenweide en de bestuiving”. De lezing zal worden gehouden in Hotel 't Loar te Zenderen.

68STE HONING- EN BIJENMARKT TE EERBEEK

Op zaterdag 25 september organiseert de afd. Eerbeek de 68ste Honing- en Bijenmarkt op het terrein van café-restaurant "de Korenmolen". De markt zal om 11 uur worden geopend. Wij zullen van onze kant weer al het mogelijke doen er een gezellige markt van te maken door het plaatsen van kramen op het terrein met demonstraties van verschillende oude ambachten. De leden van de afd. Eerbeek zullen er weer zijn met een demonstratiestand en tevens kan men bij deze stand alle inlichtingen inwinnen over het aankopen van goede honing. Zowel het Bijenhuis als de firma Van Dam zullen aanwezig zijn met imkersartikelen, terwijl er ook gelegenheid is uw oude raat van de hand te doen.

Ook de plaatselijke muziekvereniging zal zowel direct na de opening alsook des namiddags haar steentje bijdragen tot een gezellige markt.

Om 9 uur vangt de keuring aan, zodat de inzendingen van honing en van bijenvolken ruim voor die tijd binnen moeten zijn. Door de beperkte ruimte in het honingverkooplokaal, moeten we de aanvoerders van honing verzoeken zich op te geven uiterlijk op zaterdag 18 september bij de secretaris P. J. van de Burg, Veldkantweg 14 te Eerbeek. Tel. 08338 - 1992. Per omgaande wordt U dan gratis het programma, tevens reglement van de keuring, toegezonden.

Kom met kwaliteitshoning naar Eerbeek en lees de waarschuwing aangaande deze kwaliteit goed na. De gene, die nogmaals probeert niet deskundige kopers minderwaardige honing te verkopen, is voor de laatste maal als aanvoerder van honing op de markt geweest. Elke imker weet drommels goed, dat **raathoning in blanke raat moet zitten**; of deze uit kasten komt of korven doet niet terzake en dat deze raat **niet bebroed geweest mag zijn**. Helaas moet deze waarschuwing geplaatst worden gezien de ervaring in de laatste jaren.

Wij wensen allen een goede markt en een prettig verblijf in Eerbeek op zaterdag 25 september a.s.

Namens het bestuur
A. H. Verbeek, voorzitter

GROEP GRAAFSCHAP-LIEMERS

Het H.B.-lid voor de groep Graafschap-Liemers, de heer B. Meijerman, deelt mede dat de heer A. J. van Willigen, Hoofdassistent van de Consulente in algemene dienst voor de Bijenteelt, op 28 september a.s. een lezing zal houden in Doetinchem, zaal Dimmedal tegenover het station N.S., aanvangende 20.00 uur. Onderwerp: Bestuiving en wat daarmee samenhangt.

Op 30 september 1976 spreekt de heer Van Willigen in Lochem in zaal Pasman, Pillenstraat 5 aldaar, eveneens aanvangende 20.00 uur, over het onderwerp: "Bijenziekten".

IN MEMORIAM

Op 25 juli 1976 overleed, bijna 75 jaren oud, ons zeer trouwe lid, de heer

A. S. DE KREUK

De heer De Kreuk werd in 1932 lid van de afd. Amsterdam. Van 1946 af was hij lid van de Afd. 's-Gravenhage en O. Vele jaren achtereenvolgend trad hij op als secretaris, eerst in Amsterdam, daarna in 's-Gravenhage, totdat hij om gezondheidsredenen die functie moest neerleggen.

Wij zullen hem blijven gedenken als een trouw lid en een goede vriend.

Het Bestuur
Afd. 's-Gravenhage en O.

Bestuur en leden van de afdeling Goeree en Overflakkee geven met diep leedwezen kennis van het overlijden van ons lid de Heer

L. MASTENBROEK

op zondag 15 augustus in de leeftijd van 79 jaar.

In de 38 jaar dat hij lid van onze vereniging was, leerden wij hem kennen als een prettig collega. Wij wensen zijn vrouw en kinderen alle sterkte bij dit grote verlies.

Afd. Goeree en Overflakkee

IN MEMORIAM

Met groot leedwezen geven wij U kennis dat 11 juli 1976 op 63-jarige leeftijd overleed ons zeer toegewijd lid

JOHAN GERRIT LOHUIS

Gedurende 7 jaren vervulde hij het penningmeesterschap en het beheer over de suiker op voorbeeldige wijze. Hij was een stuwende kracht in onze afdeling. Wij zullen hem in dankbare herinnering blijven gedenken.

Namens afd. Rijssen
J. Gierveld, secretaris

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld
Desgewenst KUNSTRAAT terug.

- U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

ALLEEN VOOR DOE-HET-ZELVERS

De moderne imker, die met moderne methoden werkt, gebruikt naar Amerikaans voorbeeld, modern materiaal, nl. de enkelwandige kast met losse bodem (Spaarkast).

Deze kast leveren wij in een bouw pakket van onovertroffen kwaliteit, in HECHTHOUT EXTERIEUR of wel watervast multiplex.

Dit materiaal is samengesteld uit tropisch hardhout, water- en kookvast verlijmd, krimp- en trek vrij; geen plankjes, doch complete schotjes.

Prijs (bodem, BK, HK en dak) f 80,—

Losse delen:

bodem	f 20,—	dak (met alum.)	f 15,—
BK	f 25,—	voerbak	f 20,—
HK	f 20,—		

Uitvoerige beschrijving met diverse aanwijzingen bijgevoegd.

Het bouw pakket is zeer geschikt voor beginnerscursussen; in één avond samen te stellen. Overtuigt u zich in ons bedrijf aan de hand van enkele samengestelde exemplaren omtrent soliditeit en eenvoud van constructie.

FA. AMERSFOORT

„Voor al uw DOE-HET-ZELF artikelen”
Apeldoorn, Koninginnelaan 101-103,
Telefoon 055-214030

Wij kunnen u alles leveren voor de MODERNE BIJENTEELT voor zo laag mogelijke prijzen uit ruime voorraad.

Vraagt onze jubileum Prijscurant 1976 met vele foto's en afbeeldingen.

Op uw aanvraag zenden wij u die gratis toe.

Tevens komen wij weer op de te houden bijenmarkten.

BIJENSTAND FA. H. T. VAN DAM & ZN.
Jubbega (Fr.) — Tel. 05165 - 13 82

SIEGERLAND - HONINGSLINGERS

aangepast aan de Hollandse raammaat.

- 4 H raams Honingslinger f 280,— met elektr. motor f 570,—
- 6 H raams Honingslinger f 365,— met elektr. motor f 650,—
- 8 H raams Honingslinger f 405,— met elektr. motor f 690,—
- Elektro-motoren 70 Watt (met compleet drijfwerk) f 385,—

Aleen-verkoop voor Nederland

„DE BIJENKORF” - Eemnes.

Tevens leveren wij alle IMKERSARTIKELEN

Zelfbedieningsmagazijn

„DE BIJENKORF”

Meentweg 103, Eemnes — Telefoon 02153 - 86704

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 6,50, elk woord meer 25 cent. Bij vooruitbetaling te voldoen op giro-nummer 823276 van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Bij 10 keer plaatsen 10% korting. Inzendtermijn voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van plaatsing. De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud.

TE KOOP: Bijenkasten - nieuwe korven - opzetranden, met of zonder volk - korfkrammen enz. J. Grelling, Wilgendijk 10, Annen (Gem. Anloo, Dr.), tel. 05922 - 544.

Jong echtpaar, wonende en werkende op een buitenplaats, waarvan de man jarenlang ervaring heeft in het trainen en verzorgen van paarden, wenst te veranderen van betrekking. Brieven aan: Graaf Florislaan 12, Vogelenzang (N.H.)

TE KOOP: 15 bijenvolken (ook per stuk). A. van Gastel, Utrechtsestraatweg 67, Rhenen, tel. 08376 - 37 24 (alleen in weekend).

TE KOOP: Handboek der moderne Bijenteelt door Schotman. L. Hester, Boslaan 29, Zuidwolde (Dr.), tel. 05287 - 17 47.

TE KOOP: Tweeraamsslinger f 200,—, Boszichtlaan 27, Apeldoorn, tel. 25 10 26.

TE KOOP: Bijenvolken in korven bij H. Hamminga, Hoofdkade 48, Ter Apel, tel. 05995 - 23 33.

Bijzondere aanbieding voor de moderne imkers en imker.

SPAARKAST, simplexmaat van prachtig tropisch hout.

Bestaande uit: 1 losse bodem (makkelijk schoonhouden) met koperen pianoscharnier over de hele breedte van de kast, 1 Broedkamer en 1 honingkamer voorzien van draaglijsten of afstandrepen naar keuze, 1 dak met mooi zilverzink voor slechts f 98,75.

Met 2 broedkamers f 112,50. Met 2 broedkamers en 1 honingkamer f 129,50. Met simplexramen en voerbak f 40,— meer.

Ook geschilderd leverbaar à f 30,— in de kleuren groen, wit, teak of eiken, opgeven welke kleur U wenst.

Deze prachtkast ook in bouwpakket voor de doe het zelf. Koperen schroeven, gegalvaniseerde spijkers, zilverzink en koperen scharnier erbij, resp. f 84,— en f 97,—.

Alle prijzen zijn afgehaald Bijenpark, Breukelen.

Verzending gaat niet franco plus verpakkingskosten.

Alles onder onze bekende garantie.

BIJENPARK BRULLEMAN, BREUKELLEN

Zandpad 42a, tel. 03462 - 13 03, giro 377905.

VAN OUDS BEKEND sinds 1896.

TE KOOP: 6 simplexkasten, waarvan 4 goed bevolkt en diverse onderdelen; in 1 koop f 550,—. J. Bleeker, Santpoort, tel. 37 63 10.

TE KOOP: Nieuwe drieraams honingslinger. H. de Vries, Noord 42, Workum, Tel. 05151-1252, b.g.g. 05151-1664.

Wij verkopen Bijenvolken in kasten, korven en op ramen, eventueel ook te huur. De bijen zijn kerngezond en worden onder volle garantie geleverd.
BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, BREUKELLEN. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.

Wij zijn kopers voor alles wat U op bijenteeltgebied kunt aanbieden, zoals bijenvolken in korven en kasten, en verder alle voorkomende bijenmateriaal. Ook ruwe en zuivere was en nederlandse honing. Betaling met contant geld, wordt bij U aan huis gehaald.
BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, BREUKELLEN. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.

WIJ KOPEN: Inlandse Bijenhoning, Ruwe- Zuivere Bijenwas, Propolis, Honing- en Waszemerij ARKADIA Lochem. Tel. 05730 - 1827/2219.

Wij leveren alles wat voor en bij een bij nodig is. Hier een greep uit onze Imkersartikelen. Transformatoren, Nosemack, Koninginnemerkgarrituur, Bijenvegers, Handschoenen. Draad per klos, Spoorwieljes, Wasmotdood, Ontzegelvorken, Raamgrijpers, Bijentabak, Dathepijpen, Gaatjesapparaat, Honingzeven, Honingpotten, Honingslingers, Honingtank inhoud 50 kg voor het vullen van potten, Kunststraat, Draadroosters, Nektapol met Nosemack, Draaglijsten, Bijenkappen en sluiers, Ramen, Koperen oogjes, Kasten, Korven, Honing, Boenwas met echte natuurterpentijn enz., enz.
Breng ons eens een bezoek, we wonen hier in de mooie Vechtstreek, zeer de moeite waard. U bent van harte welkom, elke dag zijn we geopend ook zaterdag, zondag gesloten.
BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, BREUKELLEN. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.